

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
1. Γλώσσα	7
2. Εκκλησία	8
3. Παράδοση.....	9
4. Τοπική αυτοδιοίκηση	9
5. Εκπαίδευση	10

Κεφάλαιο Πρώτο

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

I. ΠΕΡΙΟΔΟΙ	11
1. Περίοδος στασιμότητας	12
2. Περίοδος αφύπνισης	13
3. Περίοδος αναγέννησης	16
α. Συσσώρευση πλούτου	17
β. Επαφή με την Ευρώπη.....	18
γ. Εκκλήσεις για ίδρυση σχολείων.....	19
II. ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	22
1. Τιμωρίες	23
α. Σωματική ποινή.....	23
β. Αποβολή	25
γ. Άλλες ποινές	27
2. Απομνημόνευση	28
3. Δημόσιες εξετάσεις	30
α. Σκοπός	32
β. Διεξαγωγή	32
γ. Απονομή βραβείων.....	33
δ. Διάδοση του θεσμού.....	34
4. Εκπαίδευση των κοριτσιών	35
III. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ	38
1. Σημασία της παιδείας.....	39
2. Σκοπός	41
α. Εθνικός.....	42
β. Θρησκευτικός.....	44
γ. Άλλοι σκοποί.....	48

3. Μέσα	50
α. Παράδειγμα	50
β. Καλές συνήθειες	50
γ. Έπαινος	51
δ. Διδασκαλία	52

Κεφάλαιο Δεύτερο

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

55

I. ΕΦΟΡΕΙΑ	61
1. Προμήθεια χρημάτων	64
α. Εκκλησία	65
β. Ευεργέτες	66
γ. Κοινότητα	70
δ. Άλλες πηγές	71
2. Διορισμός δασκάλων	72
α. Προσόντα	74
β. Αριθμός	76
γ. Συμφωνητικά	77
3. Επιλογή υποτρόφων	77
α. Είδος υποτροφίας	78
β. Ποσόν	79
γ. Αριθμός υποτρόφων	80
4. Άλλες αρμοδιότητες	81
α. Χρόνος πρώτης φοίτησης	81
β. Διάρκεια σπουδών	82
γ. Ημερήσιο πρόγραμμα	83
II. ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΑ	84
1. Νάρθηκες εκκλησιών	85
2. Μοναστήρια	86
3. Ιδιότητα	87
III. ΚΡΥΦΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	88
1. Μύθος	90
α. Περιηγητής W. Leake	90
β. Μανουήλ Γεδεών	94
γ. Γιάννης Βλαχογιάννης	96
2. Πραγματικότητα	98
α. Νικόλαος Δραγούμης	98
β. Βαλαωρίτης	100
γ. Τοπωνύμια	100
3. Συμπέρασμα	101
IV. ΔΥΣΚΟΛΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ	102
1. Αυστηρότητα	103
2. Διακοπές	103

Κεφάλαιο Τρίτο

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ 105

I. ΚΟΙΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	106
1. Ανάγνωση και γραφή	106
α. Αναγνωστικά	107
β. Μέθοδος	109
2. Αριθμητική	111
3. Άλλα μαθήματα	111
4. Αλληλοδιδασκτική μέθοδος	112
α. Λίγη ιστορία	112
β. Σπουδαιότητα	113
II. ΑΝΩΤΕΡΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	114
1. Γνωρίσματα	115
α. Διαφοροποίηση	115
β. Προβάδισμα στα φιλολογικά	115
γ. Απουσία ειδίκευσης	116
δ. Μεγάλος αριθμός μαθημάτων	117
2. Κατηγορίες μαθημάτων	118
α. Φιλολογικά	118
β. Φιλοσοφικά	121
γ. Θετικές επιστήμες	121
δ. Ξένες γλώσσες	124
ε. Άλλα μαθήματα	125
3. Μέθοδοι διδασκαλίας	126
α. Ψυχαγωγία	126
β. Πείραμα	127
III. ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ	128
1. Έντυπα	129
α. "Αντιφώνηση"	130
β. "Πατρική διδασκαλία"	131
2. Μέτρα - διώξεις	132
α. Έπαινος	133
β. Λογοκρισία	133
γ. Απολογία	133

Κεφάλαιο Τέταρτο

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ 136

I. STATUS	139
1. Προϋποθέσεις	139
α. Σπουδές	139
β. Γλωσσομάθεια	140
γ. Συγγραφή	141
2. Επακόλουθα	141

II. ΕΣΟΔΑ	144
1. Μισθός	144
α. "Παιδαγωγοί"	144
β. Διδάσκαλοι ανώτερων σχολείων	145
γ. Καταβολή μισθού	149
2. Άλλες πηγές	150
α. Δίδακτρα	151
β. Δώρα	152
3. Πενία δασκάλων	153
III. ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ	154
1. Έριδες	155
α. Μεταξύ δασκάλων	157
β. Μεταξύ σχολών	158
γ. Μεταξύ σχολάρχη και εφορείας	158
2. Συκοφαντίες - μηχανοραφίες	159
3. Άλλοι λόγοι	161

Κεφάλαιο Πέμπτο

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

I. ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ	163
1. Αρχαιότητα	164
2. Βυζάντιο	166
II. ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ	167
1. Αρχαϊστές	168
2. Δημοτικιστές	170
3. Καθαρευουσιάνοι	173
α. Αρχές	173
β. Κύριοι εκπρόσωποι	176
4. Αξιολόγηση	176
III. ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	178
1. Κοινά σχολεία	178
2. Ανώτερα σχολεία	179
α. Αρχαία	179
β. Καθαρεύουσα	179
γ. Δημοτική	180
δ. Μικτή	181

Κεφάλαιο Έκτο

ΜΕΓΑΛΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

I. ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΕΣ	183
1. Πατριαρχική Σχολή της Κων/πολης	183
2. Σχολές Ιωαννίνων	184
α. Φιλανθρωπινών	185

β. Επιφάνειος	185
γ. Γιούμα	186
3. Σχολή Δημητσάνας	186
II. ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΕΣ	187
1. Αθωνιάδα	187
2. Σχολές Ανατολικού Αιγαίου	188
α. Πατριάδα	190
β. Σχολές της Σμύρνης	191
γ. Ακαδημία των Κυδωνιών	192
δ. Γυμνάσιο της Χίου	194
3. Σχολές Ηγεμονιών	194
α. Βουκουρεστίου	195
β. Ιασίου	196
4. Άλλες σχολές	197
III. ΒΙΒΛΙΑ	197
1. Βιβλιοθήκες	199
2. Τυπογραφεία	202
ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	203
ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ - ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	207
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	239